

**Перелік питань для вступного іспиту до аспірантури за спеціальністю
21.01.01**

(політичні науки) "Основи національної безпеки держави"

Затверджено протоколом № 3 від 24.09.08р
Засідання Вченої ради НІПМБ при РНБОУ

1. Національна безпека як наука: предмет, метод.
2. Сутність і роль національної безпеки у суспільному житті.
3. Співвідношення понять "державна безпека" та "національна безпека".
4. Структура національної безпеки.
5. Нація та держава як суб'єкти міжнародної безпеки.
6. Міжнародний політичний процес і національна безпека держави
7. Міжнародна безпека у глобальному та регіональному вимірах.
8. Взаємозв'язок внутрішніх і зовнішніх чинників національної безпеки.
9. Внутрішньополітична та зовнішньополітична складові у системі національної безпеки, їх взаємозв'язок.
10. Зовнішня політика як інструмент забезпечення національних інтересів та національної безпеки.
11. Роль міжнародних інститутів у забезпеченні національної безпеки.
12. Війна як форма політичного конфлікту.
13. Війна як "продовження політики іншими засобами".
14. Стратегічні зовнішньополітичні інтереси та пріоритети в сфері національної безпеки.
15. Інструменти забезпечення міжнародної безпеки та проблеми їх застосування.
16. Зовнішні впливи на стан національної безпеки держави.
17. Зовнішня інформаційна експансія як чинник політичної дестабілізації.
18. Колективна безпека: принципи, форми, методи реалізації.
19. Нація та держава як суб'єкти національної безпеки держави.
20. Співвідношення понять "національна безпека" та "державна безпека".
21. Закон про основи національної безпеки України.
22. Стратегія національної безпеки України.
23. Конституція як спосіб легітимізації влади. Конституція України як нормативна основа національної безпеки держави.
24. Концепції організації влади в сучасному суспільстві.
25. Процес прийняття політичних рішень в галузі національної безпеки.
26. Політичні інститути та механізми забезпечення національної безпеки держави.
27. Суспільна могутність: джерела та види.
28. Проблема прав і свобод людини у контексті міжнародної та національної безпеки.
29. Етнонаціональна структура суспільства: нація, національні та етнічні групи.
30. Основні напрями забезпечення національної безпеки. Типи та види

- загроз національній безпеці.
31. Рада національної безпеки та оборони України та конституційні й концептуальні засади її діяльності.
 32. Силкові структури в забезпеченні національної безпеки.
 33. Визначення критеріїв, рівнів та джерел загроз національній безпеці.
 34. Тероризм як загроза міжнародній та національній безпеці.
 35. Роль політичної системи в забезпеченні національних інтересів.
 36. Види і форми суспільно-політичних об'єднань та їхній вплив на національну безпеку держави
 37. Національні інтереси та цінності у формуванні системи національної безпеки.
 38. Державна влада і громадянське суспільство як суб'єкти національної безпеки.
 39. Механізми забезпечення політичної стабільності суспільства.
 40. Сучасні теорії націй. Національні процеси в сучасному світі.
 41. Суспільно-політичні організації в загальній системі захисту національної безпеки держави.
 42. Політична діяльність та її вплив на національну безпеку держави.
 43. Поняття "політичний процес" і "національна безпека держави", та їх співвідношення.
 44. Політичний екстремізм як загроза національній безпеці.
 45. Роль політичної еліти в розбудові системи національної безпеки.
 46. Роль громадськості та громадської думки в забезпеченні національної безпеки.
 47. Політичний конфлікт, його причини та наслідки.
 48. Суспільно-політичний режим та національна безпека.
 49. Політична криза та стабілізація суспільства.
 50. Етичні основи національної безпеки.
 51. Політичні організації в системі національної безпеки держави.
 52. Роль ЗМІ в системі національної безпеки.
 53. Міжконфесійні та міжетнічні суперечності як потенційна загроза національній безпеці.
 54. Політична стратегія як основа національної безпеки держави.
 55. Воєнний потенціал і збройні сили як складова національної безпеки.
 56. Насильницькі та ненасильницькі методи політичної боротьби
 57. Політичні відносини, політичні об'єднання, політичні організації та їх роль у системі забезпечення національної безпеки.
 58. Етнонаціональна політика в контексті захисту національної безпеки держави.
 59. Політичне прогнозування в галузі національної безпеки.
 60. Релігійні організації та національна безпека держави.
 61. Демократія, верховенство права, свобода слова в системі національної безпеки держави.
 62. Людина, суспільство та влада: проблема взаємопогодження інтересів та визначення пріоритетів в галузі безпеки.

63. Національний суверенітет як умова безпеки розвитку, самовизначення і самоутвердження народу.
64. Національна безпека у процесі відтворення політичних зв'язків суспільства.
65. Зовнішні загрози національній безпеці та засоби їх запобігання.
66. Переговори як дієвий спосіб виходу з конфліктної ситуації.

ДОДАТКОВИЙ ПЕРЕЛІК

основних джерел до програм кандидатського та вступного іспиту зі спеціальності 21.01.01. - "Основи національної безпеки держави" (політичні науки)

1. Актуальні проблеми реформування сфери безпеки і оборони України: Матеріали міжнародної конф., м. Київ, 11-12 травня 2005 р. /За заг. ред. О.С. Бодрука. - К.: НІПМБ; DCAF, 2005. - 190с.
2. Актуальні проблеми створення системи оцінки зовнішніх та внутрішніх загроз національній безпеці України: Наук.-інформ. зб. /За заг. ред. В.П. Горбуліна. - К.: Євроатлантикінформ, 2005. - 344с.
3. Антін М., Баймуратов М., Делінський О. Правові основи зовнішньої політики і політики у сфері оборони та безпеки ЄС: Навчальний посібник. - К.: ІМВ КНУ ім. Тараса Шевченка, 2004. - 224с.
4. Арон Р. Мир и война между народами. - М.: NOTA BENE, 2000. - 880с.
5. Артюшин Л.М., Костенко Г.Ф. Теоретичні аспекти стратегії воєнної безпеки суспільства і держави: Монографія. - Харків: НУВС, 2003. - 176с.
6. Афонин Э.А., Бандурка А.М., Мартынов А.Ю. Великая коэволюция. Глобальные проблемы современности: историко-социологический анализ. - К.: Парламенское издательство, 2003. - 384с.
7. Барановський О.І. Фінансова безпека. - К.: Фенікс, 1999. - 338с.
8. Бжезинский Зб. Великая шахматная доска. Господство Америки и его геостратегические императивы. - М.: Международные отношения, 2000. - 256с.
9. Без'ядерний статус і національна безпека України: Монографія. - К.: НІСД, 1998. - 109с.
10. Белая книга российских спецслужб. - М.: Информ. изд. агентство "Обозреватель", 1996. - 268с.
11. Біла книга 2005: оборонна політика України /Міністерство оборони України. - К., 2006. - 134с.
12. Богданович В.Ю., Маначинский А.Я. Методологические основы системных исследований проблем военной безопасности государства. - К.: НІСД, 2001. - 172с.
13. Бодрук О.С. Структури воєнної безпеки: національний та міжнародний аспекти: Монографія. - К.: НІПМБ, 2002. - 300с.
14. Бодрук О.С. Шлях євроатлантичної інтеграції України у контексті

- Празького саміту НАТО // Стратегічна панорама. - 2003. - № 1. - С. 78-84.
- 15.Боков В.А., Луцик А.В. Основы экологической безопасности : Учебное пособие. -Симферополь: СОНАТ, 1998. - 224с.
 - 16.Брежнева Т., Їжак О., Шевцов А. Євроатлантична інтеграція України: військово-політичні аспекти. Монографія / Під ред. акад. НАНУ В.П.Горбуліна. - Дніпропетровськ: Пороги, 2003. - 160 с.
 - 17.Возжеников А.В. Национальная безопасность: теория, политика, стратегия. - М.: Модуль, 2000. - 234с.
 - 18.Воєнна доктрина України /Екологія і ресурси: Зб. наук. праць. - К., 2004. - Вип. 10. - С. 6-21.
 - 19.Гаджиев К.С. Введение в геополитику. - М., 2002.
 - 20.Гаджиев К.С. Политическая наука. Учебное пособие. - М.: Международные отношения, 1995. - 400с.
 - 21.Гальчинський А.С. Україна - на перехресті геополітичних інтересів. - К.: Знання України, 2002. - 180с.
 - 22.Гражданский контроль национальной политики безопасности: опыт стран СНГ. - М.: ФРПЦ, 2004. - 346с.
 - 23.Губський Б. Євроатлантична інтеграція України /НАН України, Ін-т світової економіки і міжнародних відносин. - Х.: Логос, 2003. - 328с.
 - 24.Дайсон Ф. Оружие и надежды: проблемы разоружения. - М., 1990.
 - 25.Декларація про державний суверенітет України - Відомості ВР УРСР. -1990. - № 31.
 - 26.Дергачев А. Геополитика. - К., 2000.
 - 27.Дудко І.Д. Національні інтереси США у постбіполярному світі: Монографія. - К.: КНЕУ, 2003. - 208с.
 - 28.Жданов Н.В. Исламская концепция миропорядка. - М.: Международные отношения, 2003 - 564с.
 - 29.Забезпечення енергетичної безпеки України: Монографія. - К.: НІПМБ, 2003. - 264с.
 - 30.Закон "Про Раду національної безпеки і оборони України: Закон України від 5 березня 1998 р. №183/98-ВР //Закони України. - К., 1999. - Т. 15. - С. 383-388.
 - 31.Закон України "Про основи національної безпеки України" від 19.06.2003 р. № 964 - IV. //Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 39. - с.351.
 - 32.Здіорук С.І. Суспільно-релігійні відносини і виклики України XXI століття: Монографія. - К.: Знання України, 2005. - 552с.
 - 33.Зовнішня політика України та політика в галузі безпеки 1999 - 2000. Центр миру, конверсії та зовнішньої політики України. Моніторинг зовнішньої політики України та політики в галузі безпеки. - К., 2000. - 104с.
 - 34.Золотарев В.А. Военная безопасность Отечества: Историко-правовое исследование. - М.: Канон-Пресс..., 1998. - 462с.
 - 35.Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку /За ред. академіка НАН України В.М. Гейця. - К.: Ін-тут економічного прогнозування, 2003.

36. Экономическая безопасность (национальный и международный аспект): Учебно-методическое пособие. - М.: Изд-во ВГНА МНС РФ, 2001. - 108с.
37. Картер Э.Б. Превентивная оборона: Новая стратегия безопасности США. - М.: Наука, 2003. - 230с.
38. Качинський А.Б. Безпека, загрози, ризики: наукові концепції та математичні методи / Інститут проблем міжнародної безпеки... - К., 2004 - 472с.
39. Киссинджер Г. Ядерное оружие и внешняя политика. - М., 1989.
40. Кір'яков П.О. Стратегічний вибір Росії в контексті проблем національної безпеки України /90-ті роки ХХ ст./. - К.: Наукова думка, 2004. - 238с.
41. Клаузевиц К. О войне. В 2-т. - М.: "Издательство АСТ"; СПб.: Terra Fantastica, 2002.
42. Ковлер А.И. Исторические формы демократии: проблемы партийно-правовой теории. - М., 1990.
43. Конституція України (текст основного закону з офіційними тлумаченнями Конституційного Суду) /Огляд і коментарі В.Ф. Погорілка та В.Л. Федоренка. К.: Наукова думка, 2006. - 209с.
44. Контроль та управління: актуальність парламентського контролю над сектором безпеки та його реформування: Зб. статей з фундаментальних аспектів парламентського контролю над сектором безпеки. - К., 2005 - 179с.
45. Концепція (основи державної політики) національної безпеки України: Схвалена Постановою Верховної Ради України від 16 січня 1997 р. № 3/97-ВР. - К., 1997. - 24с.
46. Корнілов І.Є., Корнілова І.І. Енергетична безпека як самостійна складова частина національної безпеки України: методологічні проблеми визначення системи показників //Енергоінформ. - 2005. - № 16.
47. Косевцов В.О., Бінько І.Ф. Національна безпека України: проблеми та шляхи реалізації пріоритетних національних інтересів. - К.: НІСД, 1996. - 77с.
48. Косевцов В.О., Бінько І.Ф. Україна в системі військово-політичних відносин з сусідніми країнами: кількісний вимір. - К.: НІСД, 1996. - 40с.
49. Кремень В.Т., Безлюда Д.М., Бондаренко В.Д. та ін. Соціально-політична ситуація в Україні: поступ п'яти років. - К.: НІСД, 1996. - 114с.
50. Кремень В.Г., Бінько І.Ф., Головащенко С.І. Політична безпека України: концептуальні засади та система забезпечення. - К., 1998.
51. Кремень В.Г., Табачник Д.В., Ткаченко В.М. Україна: альтернативи поступу: Критика історичного досвіду. - К.: ARC-UKRAINE, 1996. - 793с.
52. Кремень В.Г., Ткаченко В.М. Україна: шлях до себе. Проблеми суспільної трансформації: Монографія. - К.: "Видавничий центр "Друк", 1998. - 446 с.
53. Лебон Г. Зіткнення між демократичними ідеями і соціалістичними устремліннями // Філософська і соціологічна думка. - 1991. - № 5.
54. Лейпхард А. Многосоставные общества и демократические режимы //Полис. - 1992. -№1.

- 55.Ліпкан В.А. Безпекознавство: Навч. посібник. - К.- Вид-во Європейського університету, 2003. - 208с.
- 56.Ліпкан В.А. Національна безпека України: нормативно-правові аспекти забезпечення. - К.: Текст, 2003. - 180с.
- 57.Ліпкан В.А. Теоретичні основи та елементи національної безпеки України /Національна академія внутрішніх справ України. - К., 2003. - 600с.
- 58.Локальні війни та збройні конфлікти другої половини ХХ століття. Історико-філософський аспект: Монографія. - К.: Знання України, 2006. - 356с.
- 59.Маначинский О.Я., Соболев А.А. Военная безопасность Украины та вплив на неї геополітичних факторів. - К., 1997.
- 60.Механизмы управления экономической безопасностью /Ю.Г. Лысенко, С.Г. Мищенко, Р.А. Руденский, А.А. Спиридонов. - Донецк: ДонНУ, 2002. - 175с.
- 61.Міжнародна інформаційна безпека: сучасні виклики і загрози. Монографія./Макаренко Є.А., Ожеван М.А., Рижков М.М./- К.: Центр вільної преси, 2006
- 62.Мищенко І.М. Продовольча безпека України: оцінка стану та світовий досвід вирішення проблеми. - Кіровоград, 2001. - 204с.
- 63.Миротворча діяльність України: кооперація з НАТО та іншими структурами європейської безпеки. - К.: Стило, 2002. - 314с.
- 64.Міжнародні відносини і євроатлантична інтеграція України /Національна академія оборони України. - К.: Освіта України, 2005 - 404с.
- 65.Мороз В. Національна безпека України - безпека людини.-К.,1994.- 61с.
- 66.Національна безпека України, 1994-1996 рр.: Наукова доповідь НІСД. - К., 1997. - 197с.
- 67.Новіков О.Ф. Соціальна безпека: організаційно-економічні проблеми і шляхи вирішення. - Донецьк.: ІЕП НАН України, 1997. - 460с.
- 68.Новікова А.М Україна в системі міжнародних транспортних коридорів. - К.: НІПМБ, 2003. - 494с.
- 69.Основные факты об Организации Объединенных Наций. - М.: Весь Мир, 2005. - 456с.
- 70.Пастернак-Таранушенко Г. Економічна безпека держави: Підручник. -К., 1994. - 140с.
- 71.Перепелиця Г.М. Генезис конфліктів на посткомуністичному просторі Європи /НІСД. - К.: Стило, 2003 - 256с.
- 72.Проектор Д.М. Политика и безопасность. -М.: Наука, 1998.
- 73.Попер К. Відкрите суспільство та його вороги. - К., 1994.
- 74.Почепцов Г.Г. Национальная безопасность стран переходного периода: Учебное пособие. - К.: ІЗМН, 1996. - 136с.
- 75.Расторгуев В.П. Философия информационной безопасности. М., 2003
- 76.Регіональна політика України: інституційно-правове забезпечення: Зб. офіційних документів /За ред. З. Варналія. - К.: НІСД, 2004. - 521с.
- 77.Реформування сектору безпеки України: матеріали міжнародної конф. (м.

- Київ, 27-28 травня 2004р. /НІПМБ, Женевський центр демократичного контролю над збройними силами. - К.: НІПМБ; DCAF, 2004. - 318с.
- 78.Розширена Європа та виклики безпеці в Чорноморсько-Каспійському регіоні: Зб. ст. на основі матеріалів міжнародної наук. конф. /Фонд Ф.Еберта. - К., 2003. - 196с.
- 79.Рябов С.Г. Політологічна теорія держави: трансформація гуманітарної освіти в Україні: Посібник для вузів. - К., 1996. - 240с.
- 80.Стратегія розвитку України: теорія і практика /За ред. О.С. Власюка. - К.: НІСД, 2002. - 864с.
- 81.Сухоруков А.І. Інвестиційно-інноваційна стратегія розвитку національної економіки. - К., 2004. - 134с.
- 82.Украина и проблемы безопасности транспортных коридоров в Черноморско-Каспийском регионе: Материалы международной науч.-практ. конф. /Севастополь, 8-9 июня 1999 г. - К.: НИУРВ; Фонд Ф. Эберта, 1999. - 220с.
- 83.Украина и Россия в новом геополитическом пространстве. - К., 1995.
- 84.Украина: проблемы безопасности /Под. ред. И. Кобринский и др. - М., 1996.- 138с.
- 85.Україна: стратегічні пріоритети. Аналітичні оцінки - 2005 /За ред. О.С.Власюка. - К.: Знання України, 2005. - 608с.
- 86.Україна на шляху до НАТО: через радикальні реформи до набуття членства /За ред. Г.М. Перепелиці. - К.: ВД "Стилос", 2004. - 400с.
- 87.Україна у сучасній архітектоніці європейської безпеки: Аналітична доповідь. - К.: Київський гуманітарний інститут; Центр миру, конверсії та зовнішньої політики України, 1998. -69с.
- 88.Україна та Росія у системі міжнародних відносин: стратегічна перспектива: Монографія. - К.: НІПМБ. 2001. - 624с.
- 89.Шлемко ВТ., Білько І.Ф. Економічна безпека України: сутність та напрямки забезпечення. - К.: НІСД, 1997. - 144с.
- 90.Ярочкин В.И. Информационная безопасность. Уч.пособ. - М.: Международные отношения. 2000. - 400с.